

ЭНГСИЭЛИИ

7

күнэ

оптуорунньук
№ 26 (8716)

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

НАМ УЛУУХУН МУННЬАҤЫН ДЕПУТАТТАРЫГАР АҤАҤАС СУРУК

Убаастабыллаах депутаттар!

Аһы биир нэдиэлээн, кулун тутар 14 күнүгэр, эһиги - улууэ олохтоохторун итэҕэллээх дьонноро - 2000 сылга тыһын суолталаах докүмөнү - улууэ бюджетын бигэргэттиэххит. «Эңсизли» хаһыат редакцията эһиэхэ аһаҤас суругунан тахсыыта манна быһаччы сыһыаннаах.

Билигин рыночнай сыһыаннары олоххо киллэриигэ салгыы ыттыллар реформаларга үлэһит дьон дьин чэхчэ кыттарын ситиһиңгэ республика Президентэ, правительство ыттар политикаларын киэҥ маассага тиэрдиит, маньаха улууэ дьаһалтата тэрийэр үлэһитигэр олохтоох бэчээт иһитиннэрэр уонна сырдатар оруола үрдээн иһэригэр ким да саарбахтаабат. Үс сыллаарыта улуустар хаһыаттарын холботолоон «үбү кэмчиһиргэ» үөһэттэн холонуну ааҕаччыларбыт, улуустат дьаһалтата сорудуулаахтык утаран дурда-хаха буолбуттара. Ол аата улуус туспа хаһыаттаах буолара, үп-харчы өтүгүн кыһарыйтарбакка ыһыр-бааччы тахса барабыт уопсай интэриэспитигэр буоларын бука бары өйдөөбүһүт.

Былырын «Сахаполиграфиздат» НИПК хаһыат үчүредителэ буолара тохтообутунан аны правительство, улууэ дьаһалтата уонна редакция коллектива хаһыаты тэрийэн таһаарар бэрээдэктэрэ олохтоммута. Онуоха үс өрүттээх дуогабар түһэрсиллэн хаһыат сыллаары тахсар ороскуотуттан правительство - 60%, оттон улууэ дьаһалтата уонна редакция коллектива - 20-лиһ% үйуналларыгар сөбүлэһи ситиһилибитэ. Дьин дьыалаҕыгар кэлэн биир тэрийэччибит - улууэ дьаһалтата ааспыт сылга тустаах эбэһээтэлиэти-бэти ырааһыан төлөрбөтө. Холоруа, 1999 сыл түмүгүнэн «Эңсизли» хаһыаты таһаарыыга уопсай ороскуот 1141 тыһ.солк. тэҥнэстэ. Мантан правительство 578 тыһ.солк. үбүлээн ылыммыт соругун 50,6% ситистэ, редакция коллектива 228 тыһ.солк. (улууэ дьаһалтатыгар эмиз иттичэ тиксэр) сорудаарын сыл устата 447 тыһ.солк. киллээн 39% төлөрдү. Оттон улууэ дьаһалтата 44,6 тыһ.солк. үбүлээн көмө оңорон ылыммыт соругун 3,9% эрэ тиэртэ. Ити түмүгэр сыл бүтүүтэ биһиги 117 тыһ.солк. биэрэр иэстээх буолан таһысты-быт.

Үөскээбит балаһманьаны быһааран, үчүредителэ быһаарыан эбэһиэһиң төлөрүөхтээһин туруорсан олунньу 14 күнүгэр улууэ баһылыгар А.И. Ядревка сурук тиксэрбиһитит, сирэй көрөн кэп-сэппиһит. Правительство аатыттан председатели солбуяаччы Е.С. Васильева итинник ис хоһоонноох суругун дьаһалта олунньу 18 күнүгэр туппута. Сөһүйүөх уонна хомойуох иннигэр аҕыаах хону-таарыта улууэ баһылыга бу суруктарга акаастыры ис хоһоонноох эһиэһити тиксэрдэ. Манна көстөрүнөн ааспыт сылга дьаһалта 44,6 тыһ.солк. көмө оңорон ханнык да иһэ суох хаалбыт. Ол аата улууэ баһылыга хаһыат сыллаары ороскуотун 223 тыһ.солк. тэҥнэһиэхтээһин курдук сыаналаабыт. Оттон ааспыт сылга анардас типографияда хаһыаты бэчээттэтэр ороскуотун 473 тыһ.солк. тэҥнэстэ.

Урут да, биллигин да этэллэрэ: «Хаһыат — улууэ сиркилэтэ!» дииэ. Сиркилэ буолуохтааһар итинник быһаарылар түмүктэри-гар аны бэчээттэһэн тахсарбыт уустук болпуроэ буолуон сөп. Төрө дьэстэргит, «Сахаполиграфиздат» НИПК урут үчүредителэ ардэҕи-вэ типографияда төлөбүргэ тэҥнээһини оңороро. Билигин икки ый устата төлөбүр оңоһулуубатабына хаһыаты бэчээттири тохтоло-лорун туһунан сэрэттилар. «Хаан биир, хармаан туһунан» дииэ буоллаҕа. Оттон правительство хаһыат тахсар ороскуотун төлөрү үйунара саарбахтардаах, интимиһитэ элбөгө бэрт буоллаҕа. Ити курдук иэскэ-күүскэ өрүү тэбиллэр, сороһор умнаһыкка холонор хаһыат дэискэ-сэргэни баһылыат, дьонун олоххо ыһгырар тыла-өһө төһө хотуулаах, тиийимтиэ уонна сирдээх буолуобай?

Улууэ хаһыата нэһилиэһиңэ ортотугар сөптөөх аппаратынаты-нан туһанарын, дьон хаһыат кэпсир сонуннарын сэргиир туһуну-туһан 2000 сыл бастакы аҕарыгар 2,5 тыһ. кэригэ тиражтаахпыт буолар, ол эбэтэр «Эңсизлини» 10 тыһ. киһи ааҕарыгар тэҥнэһхэ сөп. Биллэн турар, барыта эриэ-дохис дииэ эппэһит, сыһаалар-бытын халтыларбытын көрөбүт, билабит, онуоха ааҕаччыларбыт бэйэлэрин санаалары тиэрдэллэр. Дьон хаһыат тылыгар итэҕэ-лэрэ өрүү ахсаабаттын туһугар күннээтэ үлэлэһэбит, сана ньыма-лары буларга дьулуһабыт.

Ытыктабыллаах депутаттар! Итинник этэн-тыһын туран «Эңсизли» хаһыат инникитин даҕаны өрүү тахса турарын, төрүттэммитэ 65 туолар үбүлүөйдээх сылыгар эрийн-буруйу көрсүбэтин туһугар улууэ бюджеттан ааспыт 1999 сылга ситэ бэриллибэтэ 183,4 тыһ.солк. (дьаһалта бигэриэстээх 20%) 100 тыһ. солк., быһылгы бюджеттан үчүредительнай дуогабар быһыһы-нан 150 тыһ.солк. туруорсарбытын ис сүрэххитигэр ыһынан ойуурутуттар ыһырабыт. Биһиги хамнаһытын үрдэтэргэ, тус олохтугун туспарга дьулуһанпын. Бу дуогабарынан быһыл-дыбыт үп хаһыат хас биірдии ааҕаччытыгар туох да мөһөлө суох, күннээтэ тупсан, үгүс элбэх сонуннаах тиийэригэр туттул-дуоба. Онуоха тиһах уһугар эһиги эрэ сөптөөхтүк быһаарар, улу-ус хаһыатын көмүскүүр, интэриэһин туруулаһар кэмгит тиэрээн кэлэ.

Биһиги өйдүүбүт, үп-харчы кырыымчык кэмгэр кыһалбалар үгүстөр, кыамаат араҕада көмө оңорор наада. Ол эрээри сотору-таарыта Булуу улууһугар семинарга иһиттэххэ үгүс улууэ дьаһал-талара бэйэлэрин хаһыаттарыгар быһаччы көмө оңороллор эбит, Булуу улууһун баһылыга А.К. Павлова хаһыат сыллаары ороскуо-тун 30%-һын үйунарга быһаарыммыт. Истиэххэ олус үчүгэй. Эри-нээри баҕарылар, улууэ дьаһалтата бэйэтин тыһын-өһүн дьонно-сэргэбэ тиэрдэр сүрүн көрүгүн - «Эңсизли» хаһыаты инникини, ыраады өтө көрөн кэмгэр сөптөөх көмөнү оңоро туроҕа, онуоха эһиги, депутаттарбыт дьонун сабыдыал оңоруоххут дииэ.

**«Эңсизли» хаһыат редакциятын коллектива
Кулун тутар 6 күрэ, 2000 сыл.**

Улууэ дьаһалтата, социальнай көмүскүлэҕэ управлениета уонна ветераннарын сәбиэтэ Эһигиит - тыһыл, үлэ ветераннара дьүөгэлэр-бигин кулун тутар 8 күнүнэн, дьах-таллар аан дойдутаары күннэри-нөн, ис сүрэхтэн истигиник, ити-тик эбэрдэлилдэр.

Быһылгы кулун тутар 8 күнэ - сүүрбэһиэ үйэни түмүктүүр быра-һынньык. Дьахтар күнүн сүүрбэ-һиэ үйэ устатын тухары бәһиргэ-тибит. Быраһынньыгы сылдата араас историческай быһыһыга-май-гыга атаарбыһыт. Барар, тас көрүңгэ биір курдугун иһин, ис хоһооно биллэр-көстөр ураты-лардаах. Былырын улууэ төриллибитэ 200 сы-лын туолуу-тун көрөн быра-һынньык-таабып-тыт. Быһыл сүүрбэ-һиэ үйэ-ни түмүктүүр уоһина Улуу Кы-

улахан эһиэһиттээх дьыалаҕыгар ситиһиһилэри баҕарабыт.

«2000 сыл - 2000 үгүэ дьыала-лара» дииэ хамсааһын тэҥийдэ. Улууэ бу хамсааһынтан туора тур-бат. Дьонуннаах соруктар ыры-тыллан оңоһуллан бары бүтүүү төлөрүүгэ таһаарыллыһытын бил-лэриг. Сыл иһиң ыһа аһа оһуста да бөчүмүннээх оңоһулла илик. Бары-тын сайыһына, күһүнүгүгө көһөрөр табыллыбат. Дьэ ол иһин биһиги, дьахталлар, бу үлэбэ или-

улаханньа аһыраттыбыт. Аһылда ылбыг баһыһан баһаа үһүнүк оһо-рунар, биһиги сыһабытын-хал-тыбытын быраһыһа ыһымаат уонна ыра ханнык иэстэһэр. Экология төлгөһөттөн сағаланар дииэ бэргән эһиэһи ыһыһан, тулалыһар эһиэһи харыһтааһын иһиэһи дьиниээх-тик олоххо киллэриһин сайыһна-рыһ биһигиттән - иһилэртөн, эбө-лэртөн тахсаара ордук нағдалаах.

Билиһгэ-көрүүгэ, сырдыкка, чөлөһүнэ доруобайдык алооруута тарды-һы-аһ-

айы 55 сылын туолар кэмгэр сөп түбөстө.

Тыһыл ветераннарын улахан анардара дьахталлар. Киһилэртэн үгүстөр, урут колхозтар уонна со-вохоттар сағанааһы курдук, баһы-най хаһаайыһытыбаларыгар уонна чааһынай хаһаайыһытыбаларга сөһү иһигитин уонна ты хаһаай-ыһытыбатын атын да аһын-үөлүн дэһиэһигэ кууэтарин түмәллэр. Республика Президентэ хас биір-дии мал экономикаһын өрө көтөрдүүтэ ыһырыһытын сүннүһүн эһиэһи төлөрүүтү. Уруккутттан туһу-наа дағаны чәһичи илик илии ыраһан, уустук үлэһитигэр сити-һиһилэри бағарабыт.

Президент республика норуот-тун олоғун иһэгин үрдэтиң суол-ларыттан биір дөстөрүнән норуот үлэһ сүгүрүйүүтүн аағар.

Оттон эһиги аймахтаргытын, дьыэ кәргәттәригитин, ычка кыһын үлэһ түмүгүгэ дьонуннаах оруул-лааххыт. Киһи барыта тус хаһаай-ыһыбатынан утумнаахтык дьы-рыктаһыһыта - тыа сиригэр үлэтэ суох буолууну туоратыһы усулу-буһаларыттан биір дөстәрэ. Бу

ибит эрчимик, сүбәһиһир, туруор-сар, тәрийэр контуруоллуур дьы-дурбун холбооһохтуғуна саға-нар. Ветераннар, бәһиэһит олоххот-оһытын, сатабылгытын бу үлэһ түмәргитигәрыһырабыт.

Саға үүнәр үйә-ийәдэ сүгүрүйүү үйәтэ. Быһыр норуокка «эр киһи хонор хонор» дииэ өс хоһооно баара. Ол эр дьон ыраағы-нан, таһырды-анан сылдан дьыль-аны быһаарар ыраһан үләнэн дьы-рыктаналларыттан үөскәэбит өй дөбүл. Оттон дьыэ, хотон, төлгө-һэ иһиэһи, күнтән күн бүһпәккә үүнә турар үлэ дьахталлараналла-ра этә. Билигин дағаны дьыэни көрүү-харайыһ, дьыэ кәргәһи ара-һаччылааһын, өрө иһигитә дьах-таллар айылдыттан анағлара. Күндү ветеран дьахталлар, үйәт-төн үйәһ бәһиллән иһәр бу эбәһи-нәстәригитин төлөрүүгә билләр-көстөр ситиһиһиләһиң.

Кәләр Үйә - айылдыҕа сүгүрүйүү быһаарыһаах үйәтэ. Модун техникаһы прогрехы, хи-мияһы уһун болдурдөһтөһ сайдыһа-та сатаан дьүөрәлэбәккә туһунан, тулалыһар эһигитин, айылдыһытын

тан биһиги туора тулар быраныһыт суох. Күндү дьүөгәләр, ветеран дьахталлар, арығылаһыһы, от-мас дьаагыттан сүһүрүүнү, уору-уну уонна да атын бары суһаһан ка-малдыһи суох оңорууга кыаллары барыһын оңоруоһун. Тәриһталар-дәһи, нәһиликәттәр дьыһ дьахтал-лар сәбиэһтәриң кытта кууһсүтүн түмәһ, холбоһон үләлөтөһпитиһэ элбәһи ситиһәр кыахтааххыт. Иһәр үләһи бәһиэбит өһөлөрбүтү-тән, сәһинәригититтән сағалыһарың. Биһиги киһиләргә тапталыһыт, кы-һамныһыһыт суола-иһә суох хаал-батыһ. Осуқуолаға, обществәннәкә, милицияға, сууқка найылааһыһы аччатыһарың.

Өссө төғүл бырааһынньыһынан ыһыктабыһлаах ветераннар, дору-обай, дьыллоох буолар иһин дьулу-һуоһуң.

**Улууэ дьаһалтата,
Социальнай көмүскүлэ
управлениета,
Улууэ ветераннарын сәбиэтә
Нам селөтә 2000 сыл.
Кулун тутар 7 күнэ**

«СҮҮРБЭ БИИРИС ҮЙЭ ХАЙДАХ БУОЛАРА ЭНИГИТТЭН ТУТУЛУКТААХ»

Кулун тутар 3 күнүгэр Нам улууһугар саха биллиилээх по-эттара, суруйааччылары Моисей Ефимов, Савва Тарасов, Ни-колай Лукинов, композитор За-хар Степанов кыттыылаах рес-публика духовноһын акаде-мияһы бөлөгө кэлэ сырытта.

Эһиэт инниңэ саха кулуу дьыно Савва Тарасов уонна За-хар Степанов Намнаағы педаго-гическай училище студентнарын кытары көрсүһөн сир-майгы, үөрөх, музыка туһунан кәһэ-тии ыттылар. Көрсүһүүнү училище директора В.П. Иванов салайан ыһта. Күн иккис анарыгар күндү ыалдыттар-быт саха балаҕаныгар улууэ ве-тераннарын кытары көрсүстүдэр. Бөлөх улуусту-тар сырыһта Намнаағы соци-альнай реабилитация училище-

тын үөрэнэччилэрин кытары сәргәһ кәһэсәһилэриңән түмүктәннэ. Моисей Ефимов, Савва Тарасов айыт хоһоонно-рун ааҕан үөрэнэччилэр сәнэ-эриилэриң ылдылар. Захар Сте-панов эдәрдәргә туһаайан «рәп», «хип-хоп» курдук негритяһкай музыканан үлүһүйбөккә саха-лыы матыһыһаах ыһалары, симфоническай музыкаһы ис-тәлэригәр, үөрөхтәригәр ордук кыһамныһаахтык сыһыанна-һалларыгар сүбәлээтә, «Лена» ырыаны төлөрдө. Николай Луки-нов Захар Степанов эһиэһиҕәр сөбүлэһән эләр дәр иһтәр ыры-ларын буочукаһы кырбыһар му-зыкаһан ааттаан дьону күлләр-дә, киһигәһи таптаан аағалла-рыгар сүбәлээтә. «Кинигә ааҕар киһи санаатын сатаан этәр бу-оладар» — дийтэ киһи. Савва Тара-

сов саха улуу уола Таллан Бүрө туһунан кэпсээтэ, «Кэһсикләр, быһыһыта, кәлиэм диир үһү» - дииэ эттә.

Саға дьыно сөбүлээн ааҕар поэттара, суруйааччылары, ор-дорор композитордара биһиги улуускутугар кэлэн ыалдыһ-тыһылара үчүгэй. Күндү ыалды-ыттарбыт бары көрсүһүүләргә духовность академияһын би-лиһиги үлэһин-хамнаһын туһу-нан иһитиннәрдиләр, СР Прези-денэ М.Е. Николаев «Саха Рес-публиката: XXI-е үйә бастагы чһәһпәригәр стратегическай сайдыһытын суола» дииэ киһи-гитин ааҕан баран туох санаага-оһооһо кәһиттәриң кәһәэти-ләр: экономическай идеһларын өйөөн туран, киһигә сорох итэ-вәстәриң ыһдылар. Киһиләр этәлләриңнән, хотугу сахалар хотой символ оһосторбут сыһ-һа дийләр эһиэ.

К. ЧЕРЕПАНОВ

КЫРАҢЫАБАЙ КЫРГЫТТАРДААХ
ТАЛЫНЫ ТАЛБА ЛЬАХТАЛЛАРДААХ

НАМЫЫНА

Яковлевтар дыңы көргөннэрэ

Удэй нэһилиэгэ улууска, республикада элбэх Герой-ийэлэрдээбинэн биллэр. Бу кыра нэһилиэксэ 13 Герой-ийэ олорон, үлэлээн кэллэ. Билигин сорохторо суохтар тынан баран кинилэр олохторун оҕолоро, сизинэрэ салгыһылар. Мин кинилэр тустарынан 1997 с. «Кыям» хайыаака А.Я. Семёнованын улахан ыстатыйа бачээттэтээн турабын. Быһыл икки үйэ кирбиитин салгыгар кинилэр тустарынан улуус хайыаагыгар эмизэ баллиэтээн ааһыахпыт баҕардым.

ЯКОВЛЕВА Татьяна Васильевна, 15 оҕо ийэтэ, аҕалара Дмитрий Дмитриевич. Кинилэр оҕоһуона 50 жыл оҕордулар, 40-ча сизинэхтэр, өссө көс сизинэхтэр. Саастарый тухары көнө майгыларынан биллэлдэр. Татьяна Васильевна элбэх оҕоһуон дьон олобот, сааһын тухары үлэ үөһүгэр сылдыар. Кэлин ор сыл оскуолага техникумун үлэлээбитэ. Бу ыыл биер улахан урагыта — оҕолоргон хас да кийи учуутал буолбута. Эл курдук, Алексей Дмитриевич өр кэмгэ Удэйгэ пионербаһаатыйанан, аавуһунан үлэлээбитэ. Ленинский комсомол лауреата, «Саха Азия» фондатын стипендиата, нуорот үөрэҕиритин туйгуна, 1998 с. улууска бастыҥ үлэлээх завуч буолбута. Киһи көргөнэ Евдокия Константиновна физик, Сорос бириэмийэтин иккис төгүллээх лауреата. Уһус кийит Анна Афанасьевна математик, нуорот үөрэҕиритин туйгуна, күтүөг Егор Дмитриевич үлэ учуутала уонна таксидермия дьон куруһуонка оҕолору дьяртыгар. Сизинэрэ Алена Витальевна быһылтытан үөрэх аавуһунан үлэлээн эрэр. Сизинэрэ Славна оскуолаҥы медальыан бүтэригэр билигин Санкт-Петербурга маһы обработкалыр специалист буолаары үөрэнэ сылдыар. Киһи оскуолага үөрэнэ сылдыан уруһуйдаабыт уруһуйа «Рисуют дети Якутии» дьон Президент М. Николаев таһаартарбыт альбомутар бачээттэмита. Эссө биер сизинэрэ Вика СГУ-га үөрэнэр. Яковлевтар оҕолоро үөһө ааттаммыттан ураты араас илэни баһылаан үлэлит бэргэрэ буолан оҕолорло.

ЭВЕРСТОВА Варвара Алексеевна уонна көргөнэ Афанасий Афанадьевич 13 оҕолоохтор. Кинилэр 2001 сылга кыһыл көмүс сыбаайбаларын баллиэтэхтэрэ. Саастарын тухары үлэ үөһүгэр сылдыһыттар. Оттон мин бэйэбэр сыһыаннаах биер түгүнигэ тохтуохтун баҕарбын. Мин кыһытаах уолум 5, 7 кыһа старга үөрэнэ сырьгтахтарына сааһын бэйэлэрин дыңы көргөннэригэр биригээдэлэригэр кыттыһыныан үс сайын окко үлэлээпиттэрэ. Ийэлэрэ поварды, аҕалара салайааччы уонна үлэни барытын аҕатар, ким оҕуста-

рар, ким мустарар, ким бугулуур. Оттон кэбиллэлэр, күрүө туталлар. От бөдүгү оттоон сыл айы дыңы көргөн биригээдэлэрин ортоуттар куруук кыһыллылаах буолаллар. Күнүн оскуолага баралларыгар бэйэлэрин хамнастарынан таһааһа, үөрэнэртөрүл булуттан үөрэллэр. Билигин оҕолорум байбалаһа түөртүү өрүлөөх ыал ийэтэ, аҕата буолан олорон ол үлэлээбит сылларын сүрдээх үчүгүйдик ахталлар. Оһио мин бөйөм махтаалым эмизэ эбиллэр.

Варвара Алексеевна эдөр дьонго байыта маньик көс тыллаах:
«Билигини ыаллар 1-2 эра оҕолонолор, оҕолоргон куттаныыһааха наада, билигин олох түпсээн иһэр, нуорот элбихтээх, онон элбэх доруобай оҕону төрөтөргөн куттанымаҥ, эдэр ыччаттар, бары түмсүг, үөрөнүг, үлэлээг, уруксу көлүөнэни салдааҥ, олох иһин тыһыннарын ханытаабыкка албут сөри буойуттары чистээг, кинилэр олоботоо олохторун салдааҥ, саха нуорутун аатын түһүн биэримэҥ, арыгыны иһимэҥ, табады, наркоманыны утарыг».

ДЯКОНОВА Любовь Максимовна уонна Петр Гаврильевич Ядреев 13 оҕоломмуттара. Петр Гаврильевич сэрһиттэн хараһын инбэлиит буолан кэлбитэ. Ол да буоллар колхозка, совхозка араас үлэ сылдыһыта Любовь Максимовна оҕом элбэх дьон оҕолорко үлэ арааһын төлөрүө. Кинилэр оҕолоро төрөөбүт-үөскээбит Удэйдэриттэн төлөһийбэккэ шыр-бааччы ыал буолан өлөрүлөр. Аҕыах сыллаагыта Бүтүрү албута, онон билигин Люба оҕолору, сизинэрин кытта кырдьары билбэккэ оҕолор.

ЯДРЕЕВА Анна Александровна, Николай Афанасьевич 10 оҕолоохтор. Ааныс биер саастаары тулааһа хаалан Новгородтар дьон ыалга итиллибитэ. Сүрдээх сытылары сымнаһас дьон түбэһэн Ааныс оҕо саас үчүгүһүн, ийэлиг-аралы сыһыаны төһө да тулааһа буоллар билбитэ. Ийэтигэр көмөлөһөн ыһах этэрэрэ, истэнэрэ, ас астыгыга үөрэнэрэ. 1939 с. Дьоккускай

куоракка аймахтарыгар оҕолор 5 N-дээх оскуолага 1 кыһааска үөрэнэ кирибитэ. Эһилитиигэр Удэйгэр 2 кыһааска үөрөнөр буолбута. 7-хи бүтэрибитин кэниэ Буденный аатынан колхозка налоговая агентаан, онтон сэрһи кэнииттэн 1947 с. биригээдэригэр оҕороллор. Сэрһи бүтүн тыһынаах хаалыт саллааттар дойдуларыгар төһөн кэлбиттэрэ, олох арыый түһсэ быһылыбытыа. 1948 с. сэрһиттэн кэлбит Николай Афанасьевич тыһын сүрэхтөрө сөбүлүнэ ыал буолбуттара. Иккис эмизэ үлэттэн илбэлэрин араарбатахтара. Ааныс сүөһү иттиитигэр 27 жыл үлэлээбитэ. Киһи биергэ үлэлээбит, ыал олобот дьонун Павел Ядреевы, И.И. Эверстовы, Е.К. Кыччынаны, А.Н.

Ядрееваны о.д.а. барытыттан төлөлөн турбат үлэлиттэр этилэр дьон истинник ахтар.
Ааныстаах Ньукулай оҕолоро Удэйгэ төһүү үлэлиттэр — сылгыныһыттар, трактористтар, кыһастара Екатерина физкультура учуутала, спортсменка. Улахан уоллара Александр Николаевич өр кэмгэ Удэйгэ совхоз директоруһунан үлэлээн баран билигин Нам улуһун баһылыга. Ааныстаах Ньукулай оҕолоро үлэ тыһынгар чэхчи иттилибиттэрин кинилэр олохтору, үлэлэрэ көрөһөһөр.

ФЕДОТОВА Елизавета Петровна, Зырянов Егор Гаврильевич 10 оҕону төрөтөн улаатыһнаран дьобун дьон оҕолор кэниллэригэр көңөһөрү ыччаттары хаалларбыттара. Ийэтин туһунан улахан уолтаартан биридэстэрэ Петр Федотов маньик ахтар: «Ийэбит Горнай улуһун Атамай нэһилигэр дьадаһы ыалга төрөөбүт. Ийэлээх аҕата сэрһи ыар сылларыгар сукка элбүттэр. Тулааһа хаалыт 5 оҕо ыалларынан иттиһингэ барбыттар. Ийэбитин Таастаах Өргөлөөрр Охлопковтар дьон ыал иһиттэр, кыһыһын сүөһүтэ, сайыһын окко көмөлөһүнэрэр үһүлэр. 1946 с. улахан убайа Григорий сэрһиттэн кэлэн Маҕаһа тийэни олохсуйбуттар.

1948 с. арабытыгар Егор Гаврильевич көргөн таһыбыг. Сааһын тухары сүөһү көрүүтүгэр үлэлээбитэ. Таһаарылаах үлэтин иһин бочуотунай грамоталарынан, дипломнарынан, 1978 с. «Үлэ албан аата» 3 степенээх орденинан наһараалааммыта. Ити сыл Саха сирини дьахталлары 2-с степенегэр делегатынан таһылыбытыа.
Ийэбит үлэ кэнииттэн дьэтигэр да куруук түбүк үрдүгэр сылдыар. Билиги, элбэх оҕо, таһастыт тигитэ, сууһуута элбэх сыраһы эрэйэрэ. Уоллуун-кыһытын кыра эрдэхтиттэн дыңы бары үлэтин кыһамнылаахтык төлөрүбүт. Ийэбит өссө биер идэтэ: олус үчүгүйдик байыара, ыһыһкалыыра, истэнэрэ, оҕуруо, этэрбэс тигэрэ, онносор ууллара уонна маһыан оҕоһуктары оҕороро. Билигин киһи оҕорон бэлэхтээбит

оҕоһуктара ыалларга бааллар. Маһы таһынан уус-уран самоделъноска актыһынааһын кыттары, сценкаларга, пьесаларга олус үчүгүйдик оһоннуура».
ТАТАРИНОВА Пелагея Дмитриевна, Михаил Гаврильевич 12 оҕолоохтор. Бу ыал атыгартан урагылары-киһилэр бары уруһуйдуулар, уустар, истэннэһигэр. Кинилэргэ ити талааннарларыттан бэрлибит. Эссө биер урагылары-бары ырыаһыттар. Оскуолаттан ыла араас конкурстарга, конкурстарга кытталлар. Оскуолага үөрэнэ сылдыан улахан уоллара Ганя радио фондатыгар ырыа суруйтаран турар. Орто уол, үлэ уонна уруһуй учуутала Алексей Михайлович билигин ырыа мелодиятын су-

руйууга холоһон эрэр. Ол ырыаларын кыһына Надьа ыһылар. Алексей Удэйгэ баар, нуорот үөрэҕиритин туйгуна; сыл бастыг учуутала, дыңы көргөннэрин араас конкурстарга кыттан кыһыллылаах аатыһылар. Улахан кыһе Зинаида Михайловна Тааттага уруһуй, черчение учуутала. Бэйэтин предметтаригэр программалаах. Биер кыһастара Дарья Михайловна ШУУ-га преподаватель.

ТАТАРИНОВА Любовь Семёновна 1959 с. Эверстовтар уоллара Иваныһын ыал буолбуттара, 11 оҕоломмуттара. Улахан уоллара Семен Иванович улуустаагы исыдыала отделын начальнигин солбуйааччы Ольга Горнайга сбербаанҥа кассир, Иван Дьоккуускайга ДСК-га элестрик, Галина Тааттага оҕо садыгар музыкальнай салайааччы о.д.а. Любовь Семёновна эдэр эрдэбиттэн сүөһү көрүүтүгэр үлэлээбитэ. Оройуонга народнай депутатынан таһылы сылдыһыта. Билигин бочуоттаах сыһыаланҥа оҕолор. Сизинэригэр керер, күн илэһэ суох.

ЭВЕРСТОВА Екатерина Афанасьевна 19 саастаар Мэнэ-Ханалаастан Нам улуһун Удэйгэр оттуу көһөн кэлбитэ. Ол үлэһини сылдыан олохтоох Эверстов Гаврил Николаевич дьон уолга көргөн таһыбыта, 10 оҕоломмуттара. Көргөнэ эрдэ оҕоло-түбөһөн элбүтэ, онон 10 оҕо соҕотодун үлэлээн иитэргэ күһэллэбитэ.

Сыллата төрөөн улааппыт оҕолор бэйэ-бэйэлэрин көрсөн-хараһан, ийэлэригэр көмөлөһөн, кыраларыттан үлэни иттиһэн, ситиһиһилэһтик үөрэнэн бары үлэни дьон, илэһэ ыаллар ийэлэрэ-аҕалара буоллулар. Улахан уол Николай «Удэй» КП рабочаяна, үс оҕолоо, көргөнэ начальнай кыһаас учуутала. Дмитрий Удэйгэ ЖКХ-га суоптар, үс оҕолоо, көргөннээх. Галина ветфельдшер илэ-лээх, биер оҕолоо. Улахан уол Гаврил Мархаҕа оҕолор, суоптар, үс оҕолоо, көргөнэ Надежда Стридоновна оскуолага үлэлиир. Анна иститтэттар оскуолаларыгар тыһаасчыт-инструктор, ВОГ туйгуна баллиэлээх, көргөнэ пароходствога

Николай Иванович ИВАНОВ, УлусПО кадрдарын отделыгар кыһаабынай специалист, тыыл, үлэ ветерана, потребкооперация туйгуна:
Биһиги ийэлэригэр, эдрий-дэригэр, бочуоттаах сыһыанланҥа олорон Аҕа дойдуну Улуу сэрһитин, тыыл, үлэ ветераннарын уонна үлэ үөһүгэр сылдыар потребкооперация Наммаагы УлусПО коллективын дьахталларынан Аҕа дойдуну дьахталларын күнүнэн-Кулун тутар 8 күнүн бырааһынныһыһынан иттигик-истигник эбэрдэһиһин Кытаанах доруобуйаны, дьоллоох-соргулаах олоху, үлэлэригэр ситиһини, күн сиригэр бары үчүгүйдик-көрөнү баҕарабын.

*Ийэ күнэ -
Күнэ үүнэ,
Күдүм-чабыл
күңүкү күлэ.
Күрүк-чөрүк,
күндүлээг,
Күндү кичики
ийэни!*

*Ийэ күнэ -
Күнэ үүнэ,
Үөрүк-көтүк
Эбэрдэлээг,
Ийэ, Эйэ
Туһа дьаһнит,
Ийэлэри үрүүдааг!
Мария ЕЛИСЕЕВА*

ААН ДОЙДУ ААННЫАЛЛАРА

сыһыһыар, 2 уол оҕолоохтор, улахан уоллара СГУ омук тылын факультеттарыгэр үөрэнэр. Степан физкультура учуутала, көргөнэ Сардана Егоровна саха тыһын учуутала, Дьоккуускайга өлөрүллөр. Афанасий «Удэй» КП рабочаяна, Виталий Мархаҕа оҕолор, инженер-геодезист. Юрий ЖКХ үлэһитэ, 4 кыһытаахтар. Оһуос оҕо Варвара массаачист илэ-лээх, Дьоккуускайга оҕолор. Дьэ бу буолар ханыһаах оҕо бэйэ-бэйэтин өйөһөн олоххо хайаан да истэһи булар. Бу дьоллоох ыаллар ийэлэригэр сырыдык көриһин төлөрөн эрдэхтэрэ.

ЖИРГОВА Розалия Степановна көргөннэригэр Дмитрий Трофимович Яковлевтыһын 1957 с. холбоспуттара. Детсадыка завхозуһунан, маһыһынга рабочайынан, совхозка араас үлэлэргэ үлэлээбитэ. 10 оҕону төрөтөн 1973 с. «Герой-ийэ» аатын ылбыта. Хомойуох иһин 37 эра саастаар оҕолорун тулааһаах хаалларан элбүтэ. Аҕалара Дмитрий Трофимович оройуон хас да төгүллээх чемпион суоптара, оҕолорун атахтарыгар туруортаабыта. Оҕолор суоптар, учуутал, библиотекар, киномеханик о.д.а. илэ-лээх дьон буолан аҕаларын туйаһын хатараллар, ийэлэрэ ситэ олоботоо олохторун салгыһылар.

ОХЛОПКОВА Марина Даниловна 1936 с. төрөөбүтэ. Удэй начальнай оскуолатын бүтэригэр баран салгы атын сиргэ үөрөнөр ыараханыттан пенсияга таһыар дьэри колхозка ыаныһыһытынна үлэлээбитэ. Мария Даниловна көргөнэ Иван Степановичтыһын аҕыах сылыһын быһсаһан элбүттэрэ, билигин кинилэр олохторун 10 оҕо уонна сизинэрэ салгыһылар.

ОРЛОВА Татьяна Константиновна туһунан кыһына, детсадыка Мэри Саввина маньик көһспир: «Ийэм арабыһаан Ядреев Иван Ивановичтыһын Удэйгэ билеһин холбоспуттар. Ийэбит ыаныһыһыттына, аҕабыт боссукутуу сылдыһанар холбоспуттар. Сайыа сайыһыкка дьоммуттар көмөлөһөрбүт, отонтуурбүт, ыһахтарга лабыкта хомуйан көһөнөрбө оҕоробүт. Айыда араас үчүгүйдү кэстүүтүн дьоммут биһиэхэһигэрэ сатылылар. Элбэх табаарыстарбыт босһуу калаллар, ийэбит барыларыҥ миннигэс алааһынан күндүүтүө. Үлэ кэнииттэн кийэһи кыргыттар оҕолу тула олорон оҕуруо тигэн истэннэргэ үөрэнэрибит. Ийэбит сүрдээх сымнаһас майгылаах, билигин ханан да мөһүөгэтэ. Ийэбит сарыһада эрдэ туран оскуолага барарбыгыгар төриһөн ыһытара, күнүс миннигэс итин астаах көрсөра. 1991 с. зимискэ ыалдыһан элбүтэ».

НОВГОРЦОВА Мария Иннокентьевна 13 оҕону үкүсү бэйэтэ көрөн улаатыһнабыта. Көргөнэ Петр эдэр эрдэбиттэн ыарыһах ага уонна эрдэ элбүтэ. Онон улаатын эрэр оҕолорун бэйэтэ атахтарыгар туруорбута. Кыһадалаах олох ыарахаттара уонна өр сыллаах үлэ соҕотох киһи доруобуйатын кэһирэтэн Мария Иннокентьевна инбэлиит буолан оҕолордо да оҕолоругар, сизинэригэр төһө кыһарыһа көмөлөһөр.

Бу 13 улахан ыал олохторун кыһастык мьһаһан баран Саха республикатын үгүлээх учуутала А.Я. Семёнова тылларынан түмүктүүбүт: «Элбэх оҕолоо ыалга улааппыт, иттилибит оҕолор киһиэхэ сыһыаннара олус үчүгүйдү, амарах сүрэхтээх, ыраас дуһалаах, үлэ-үөрэххэ бэрһилээх, дьэтигэр сайдыһылаах, дьону ыһыктылар, убаастылар, киһи кыһаһыттык өйдүү уонна көмөлөһөргө куруук бэлэм буола иттиһэн таһааллар. Ол иһин Удэй нэһилигэтин дьону үлэһит үчүгүтэ, дьон киһизэ мааныта буолаллар».

Е. НЕУСТРОЕВА,
1 Хомуस्ताах, учуутал

ЫТЪК СИР - ЭН СИЭЛИ ЭБЭРЭ!

Ыллаһый, миигинин ыллаһый
Ыткъ сир - Энгисали хочотун,
Ыткътаа, эн таптаа бу сир
Төрөөбүт тувалбарин, Нам сирин!
Сүгүрүй, бу сүдү,
бу уллу дойдуга
Ыткъ сир - Энгисали эбэрэ!
Үйэттэн, үйөзэ туоһа тур,
Саас үйө тухары сүпэттин.
Бу кэрэ, бу дыкки дойдуну
Ыткъ сир - Энгисали хочотун,
Үс үөстээх Өлүөнэ эбэрин
Ырыагар, хойоонгор, эн хойу!
Сүгүрүй, бу сүдү,
бу уллу дойдуга

Ыткъ сир - Энгисали эбэрэ!
Үйэттэн үйөзэ туоһа тур,
Саас үйө тухары сүпэттин.
Көрөһүн эн таптаа, харыстаа
Бу күнү, бу сирин, халлааны,
Оччоро, эн тулан сырдыга
Күн көмүс күлүмэр суулавал
Сүгүрүй, бу сүдү,
бу уллу дойдуга

Ыткъ сир - Энгисали эбэрэ!
Үйэттэн үйөзэ туоһа тур,
Саас үйө тухары сүпэттин!

Күн көмүс утаһын
Мин тутан
Ылларбыан,
Бөлөхтиэх
этим мин,
Уматлах
этим мин,
Хас биридди
киһиэхэ,
Хас биридди
сүрэххэ,
Ол сырдык
ол көмүс утаһы
Оччоро бу сиргэ,
Дьол ара тосхойу,
Үтүөзө, кэрэзө
бар дьонум тардыһа.
Күн көмүс
утаһын,
Мин тутан
Ылларбыан,
Харыга күүстэри
Кирилгэн
кээстэрбиэн!

ЧАХЧЫ ААНЬАЛ ЭБИККИН!

Альбина Николаевна Корнилова

Ыары мунгар ылларан
Эй-май сытар көмнэргэ,
Үрүн ааньял буолангы
Киһирэн кэлэр эбиккин.
Тугун, тугун дыккиттэй,
Чахчы ааньял эбиккин!
Өлөр-тиллэр көмнэргэ
Быһаан ылар киһибит,
Ньукулайкаан кыьсчаана
Альбина быт бархасан.

Нарын-намчы илиилэр
Имэрийэн ыларды,
Ыарыларгы мөлүрүтөн
Ылдаан ылар курдуктар.
Тугун, тугун дыккиттэй,
Чахчы ааньял эбиккин!
Өлөр-тиллэр көмнэргэ
Быһаан ылар киһибит,
Ньукулайкаан кыьсчаана
Альбина быт бархасан.

Муигнаах олох содула,
Бука бары манна киирэн,
Тыһинаах хаалар үөрүүтүн
Билэн тахсар эбиттэр.
Тугун, тугун дыккиттэй,
Чахчы ааньял эбиккин!
Өлөр-тиллэр көмнэргэ
Быһаан ылар киһибит,
Ньукулайкаан кыьсчаана
Альбина быт бархасан.

Өлөр өлүү үөһүттэн
Быһаан ылар бараттан,
Утулары да умнан
Киирэн кэлэр эбиккин.
Тугун, тугун дыккиттэй,
Чахчы ааньял эбиккин!
Өлөр-тиллэр көмнэргэ
Быһаан ылар киһибит,
Ньукулайкаан кыьсчаана
Альбина быт бархасан.

Мария ЕЛИСЕЕВА

БАҔАРАБЫН

Баҕарабын күн сиригэр
Дьоллоох олох баарыгар,
Баҕарабын сырдык күн
Чаҕылхайдык тыгарыгар.
Баҕарабын эдэр ыччат
Үчүгэйдик сымдырыгар,
Баҕарабын үөрөхтөөһүн
Өссө күүскө сайдарыгар.
Баҕарабын сир баайа
Өссө элбэх буола ыгар
Баҕарабын күндү түүлээх
Суол устун сырса ыгар.

Баҕарабын, мал дьонум
Иллээхтик олордуннар,
Баҕарабын, бар дьокум
Ийэхситтээх буоллуннар.

ДЬУӨГЭБЭР

Өйдүүгүн үөрөнөр көмнэргин,
Өйдүүгүн дуо, Люба, билгин,
Эргийбэт өрө саас көмнэргин?
Оскуолан бороогогар хааллардын.
Билгин эдэркээн бэйэбэр,
Сөбүлүүр идэһин баһылаа
Үөрэммит чаҕылхай көмнэргин,
Күүс-көмө буоллуннар ойнохө.

Оччоро эн санаан ол оһно
Үөрөнөр туһалаах буоларын,
Эргийбэт өрө саас көмнэргин
Кыраалаан эн санаан аһараа.

Оччоро өрө саас айнохө
Күлүөзө, үөрүүэ, миһээрдэ
Олоһун устатын туоратын
Эйнэхэ кээмөйдөһүн биһирэгэ.

МИН КЫРА ДОҔОРОМ

Хап-хара харахтаах,
Кыракый унучоктаах,
Малыагар атахтаах,
Мин кыра доҕорум.

Ып-ыраас дууһалаах
Сып-сылаас тыллардаах
Эйзэс майгылаах
Мин кыра доҕорум.

Куруутун соротох
Күн күбэй ийэлээх,
Дьэ манньык бэйэлээх
Мин кыра доҕорум.

ТӨРӨПҮТ КИҺИБЭР

КҮН КҮБЭЙ ИЙЭБЭР
Мин күндү киһибэр,
Күн күбэй ийэбэр
Игиттик-истинник
Талтыгырбын этэбис.
Бу кылгас хойооммун
Эйнэхэ аныбын,
Ыраах да буолларбын
Эйигин саныбын.
Төһөтүн да иһин
Мөхтөргүн-эттэргин
Мин сир биһир талтыадым
Талтыадым өссө да.

Эн миэхэ дууһа бар
Соҕоох буоларын,
Күн сирин арийбыт
Ааньялым дэнэһин.

МАННАЙҔЫ КЫЛААС

Сарсыларда тураммын
Тайырдыа таһырым
Ып-ыраас халлаанга
Чаҕылхай күн тыгар.
Ол туран санаатым
Маннайгы кылааска
Сибикки тутуурдаах
Үөрөнэ киирибиһин.

Маннайгы учуутал
Сылаастык сагаран,
Сып-сырдык кылааска
Мичээрдээн киирибитэ.

Турдубут бигниги
Кырачаан өдөр,
Дорообо - дигэн тылы
Аан маннай эттибит.

Түргэнин баһаһын
Биримэ аһара,
Аны биһир сылынан
Оскуолам быраһаай!

ИЙЭБЭР АНЫБЫН

Мин күндү ийэккээм
Эн миэхэ күндүтүн
Күн сирин көрдөрбүт
Ааньялым буоларын.

Ол иһин бу бүгүн
Мин хойоон айабын
Иһирэх тылларбын
Эйнэхэ аныбын.

Дьэ сыллар аһаллар
Эн кырдан өрөһүн,
Үе өрө тухары
Эн олох олордун.

Соҕоох кыьсчааныгар,
Күн сирин арийан,
Субалзон-амалан
Атаһнар туруордун.

Эн тускар кыһаллыам
Үгүһү бөлөхтиэм
Эн миэхэ соҕоох
Күбэйим буоларын.

Эн миэхэ соҕоох
Ааньялым буоларын
Күлэрдийн-үөрэрдийн
Эн миэхэ күндүтүн.
Нүрүөһаана ЭВЕРСТОВА

ИТИИ ИСТИН ЭБЭРЭ

Ийэ сиртэн кыьсхситтээх
Күн сириттэн көбүллээх
Айыһыт хотунтан айдарылаах
Аан дойдуга дьахтары күнүнөн.
Оо, айыһыт хотун
Анаан ыһыһыт киһиттэн
Биһэр мин буолабын
Күн сиригэр олох олоороо.
Эрижкээ дойдубар
Олохтор олорсон
Скөдөрөй симахтээх
Ыччаты хаалларам.

Санаабын үлэстис
Ийингэ үкэстис
Күн сирин көрдөрбүт
Күн ийэм буоларын.
Бу аан дойдуга бары дьахталларыгар
Кэлэн иһар сага үйөзө
Киһирэри олорон
Талталтын умнума.
Эн баар буолангы
Ийэ сирим килэркэйэр
Эн баар буолангы
Ийэ сирим албан аатыгар.
Дьоллоох буолуң.
М. СИВЦЕВА,
1 Хомустааг

ИЙЭБЭР

Алааспар айаннаан ийэбин
Адактым ырыаһын ылларбын
Санаабын сапка тиһабил
Саныһылаан, мунчааран ылабын.
Систыаны быһаһы түһэммин
Дулаһанан дүөдөнү туоруубун
Сигирбит күрүөзө иһэммин
Дууһалыы долгуһун тохтуубун.
«Сабалээх» күөлүгэр дьэ кэллим
Ийэккээм өгөрүп өрт сибит
Истиһээ төбөдүн эргийэн
Сэрэһэн иһирдээ киһирбин.
От үүммүт, хорурбут төһүргэ,
Олохтор элбэһин өрдөүгү
Өрөкү өмүрдүн саастардыах
Өрөккөһү бу кэлэн турабын.
Өрөһүөспэ кидиһтин хараһнар
көрөргө дьаһыбын
Өдөр-төбөтүн астыһыллар,
өстүөрүбэ көһөһилэр.
Күөх өккө күөдөһийэн
өдлөр өһөһууллар
Күөс буһарын көтөһөн
күө-дьаһ буолаллар.
Эбэм саһа төрөөбүт ийэбин
кетегин олорон
Эһэм аһын саһиргалин киирөөккө
куурда иһийэр
Өгөтүн аһтыгар калар,
дьоллоохтук мичээрдийэр
Олоһос ылан өһөһө чуһаһыр
хамсаһын чуһунаһ уматтар.
Боруогу аһылаһан таһсаһмын
Суоһ аһын аһаһыйдыһ саһаһын,
Буруйдаһ курдук туһтаһмын
Суоһ устун туһаһыаһ бараһын.
Сүрөгүбүн кетегин сылаастык
Күн көрөр, сиккээр тыһал иһийэр
С. ОХЛОПКОВА

БИЛИГИН ДАҔАНЫ

Саныһаар санаа саһаһырдан
Саныһым уһуоһа сааһына,
Кууллаах таһаһас буолан
Көһөһүбүн көһү баһтаһа.
Аны мин хайдаһ буолаһын
Ханнык үүт-хайаһас булаһын,
Дьуһаһаларимэ субалзон дуу,
Санаа күһүһүнэ эһит дуу!

Любовь!
Где она
Судьба моя.
Затерялась она
Во тьме ночной,
Спряталась она
Среди толпы людской.
Хочу быть нужной,
желанной,
единственной,
любимой.

Чэ баһар буоллун даһаны
Эрэлбин мин сүтөрдөһпүн,
Кү үтөгүн билгин даһаны
«Быраһыһы ғын» дигэн тылларгың.

БЭЛЭХТЭЭ МИЧЭЭРГИН

Көрүмэ эн миһигин
уоттлаах хараһынаң,
Этимэ миэхэ сыһың,
биллээх тыллаһың,
Мөһүмэ эн миһигин
чөрбөһүбүт уоскунаң,
Туттума талоһостук
тэйичи аһыһардың.

Любовь!
Приди ко мне,
Живи во мне,
Буду беречь плеще глаза,
Огражду тебя от алых глаз.
Согрелю тебя своей теплотой,
Сохранию тебя до старости моей.

Көрүүй эрэ дуу эн,
мин дигени сылаастык,
Этийи миэхэ эриккэһ,
истин тыллаһың,
Бэлэхтээ эн миэхэ
минһыһаһ мичээргин,
Көрсүүй миһигин үөрө-көгө,
кууһа-сыһыһың.

ХОЧУ БЫТЬ ЛЮБИМОЙ

Не хочу быть брошенной,
разведенной,
одинокой,
старой.

Быть женой так приятно,
Быть матерью так радостно,
Быть бабушкой такое счастье!

Быть женой приятно
Когда ты нужна ему как воздух.
Быть матерью радостно
Когда тебя встречают
радостные глаза.
Быть бабушкой счастье
Когда вокруг тебя
шебечут внуки твоя!
Полина АЛЕКСЕЕВА

Василий Семенович АЛЕКСЕЕВ, МУНУ ИЖКХ теплотехника:

Бастатан туран дьахталларга доһуобуйаны баҕарабын. Куруук кыраһыһаһай буоллуннар, үлэлэһирэри ситиһини, дьолу-соргуну, дьахтар айылдаһтан үтөө дууһалаах, жөнөһөннөһ буоһуохтаах.

KYHDV

ДЬҮӨҔӨЛӨРБИИТ

ЭБЭРДЭЛИИБИИТ!

Амонова Анна Романовна 1945 сыллаахха Нам улуунун биир кэрэ мунуугар, II Хомуустаахха бастакы оюнун төрөөбүтэ. 7 саастаагар төрөппүтү атата олбута. Онтон ыла 3 оролоох сорготох хаалбыт ийэтигэр көмө-тирэх киһи буолбута. Ийэлэрэ сөлүсөсөт секретара этэ. Дьиэтигэр көстөн ааһара, оюн дьыа-уот барыта кырачаан Нюта көрүүтүгэр хаалбата.

Ийэлэрэ кэлин иккиттэн кэргэннэнэн Нюта элбэх оро улахан эдьий, иккис ийэлэрин көрүэтэ буолбута. Балтылара, бырааттара атахтарыгар туралларыгар оччоттон бааччаанга дьылы күөкөмө буолар.

8-с кылаас кэнниттэн кини кинемеханик үөрэтин бүтэрэн Оймөкөөнгө, Сунгаарга, Намга идэтинэн үлэстэбитэ. 1966 сыл-

лаахха мал буолан үс ороломмута. Санаторнай дьааһыларга, интернакка захонунан ор сылларга үтүө суобастаахтык үлэстэбитэ.

Нам остолобуойугар 1980 сыллаахха кэлбитэ. Талааннаах асчыт И.И. Тарбахов үөрэтигинэн такайымтын асчыт идэтин түргэнник баһылаабыта. Онтон ыла албэх быыстапкаларга, республика араас улуустарыгар ытыллыбыт конкурстарга кыттан кыайылаабынан тахсан VI-с разрядтаах асчыт буолбута.

1995 сыллаахха Москва куоракка буолбут Пекулинарий фестивалга кыттан «Россия маастаровара» дьон үрдүк аатынастаанна И.И. Тарбаховтын ылыбыттара.

Анна Романовна биниги остолобуойбутугар үлэлиир сылларыгар элбөх мичаты асчыт идэтигэр үөрөппитэ-инниттэ. Кини сириэнэ сылдьан элбөҥ билон-көрөн кэлэн аһы астааһын уустук ньымаларыгар уһуйбута.

Анна Романовнаны үөрүүлээх үбүдүйүүнэн уонна кэлэн иһэр дьахтар күнүнэн ис сүрөхпиттэн эрдэлиибит. Баарабыт ыстаал доруобуйанын, уһун дьоллоох ологу, оролоругар, сиэннэригэр дьолу-соргуну!

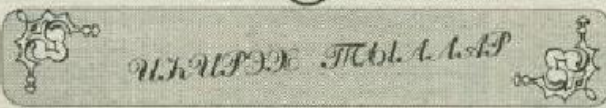
соһуйбуттарын даҕаны бөркө долгуйан ахтааччы. И.И. Тарбаховы кытта эргэ остолобуойтан ыла бизиргэ үлэстэбиттэрин туһунан араас көрдөөү, атын да түгэниэри кэпсээччи. Биниги кытта бизиргэ үлэстэбит, киниттэн элбэххэ үөрэммит эдэр үлэһиттэр эдьий Маайабыт дьон убаастаан ааттыллар.

Салааската сырылаан Эдьий Маайа иһэр дуу? Кирээн кэлиэ, чэин өрүө Кыргытарын ыгыртта, — дьон кини туһунан таптаан ылдыллар. Биниги даҕаны сахалы үрүк-ас, эт ас туһунан мунаардахпытна телефон үрдүгэр түһэн сүбэлэтэр киһибит кини. Чээрэ, клоква, онтон да атын аска туттулар үүнэйилэр кини хасан-быгар куруук баар буолаллар. Эдьий Маайа билэр, эдьий Маайа баара буолуо дьон бинигэ элбэхтик иһиллээччи. Биниги даҕаны сөп-сөп келэн кыргыттарыгар көмөлөһөн барар, онтон сэргэсийибин дьон ааттыыр.

Бу күннэргэ биниги сэмэй, эйэрэ эдьий Маайабыт 60 сааһын туолар. Үөрүүлээх үбүдүйүүнэн уонна кэлэн иһэр дьахтар күнүнэн ис сүрөхпиттэн эрдэлиибит. Кытаанах доруобуйанын, уһун ологу, дьыа кэргэнигэр, оролоругар, сиэннэригэр дьолу-соргуну баарабыт.

Кырдьары билэмэккэ өрүү үөрэ-көтө, субалин-амальы сырыт дьон баҕа санаабытын тиздэбит.

Остолобуой коллектива, Нам с.

Убаастабыллаах ТАТЬЯНА СТЕПАНОВНА ЯДРЕВА!

Эйиги 50 сааскын туолбуккунан уонна дьахталлар аан дойдутаагы күннэригэр эрдэлиибит. Баарабыт үчүгэй доруобуйаны, бари дьолу!

Хатырыктан Соловьевтар, Хамагаттааттан Протополовтар, Никольскаятан Герасимовтар, Винокуровтар, Партизантан Винокуровтар

Всех женщин учителей НСП №2, техработников школы и наших любимых мам и бабушек поздравляем с Международным Женским Днем 8 Марта!

«Желаем не стареть, не болеть, Год от года молодеть. Счастья, радости, успеха. Меньше грусти, больше смеха».

Ученики 8 «а» класса Намской средней школы №2

Дьоккуускайта олоҕор, үлэлиир күндү балтыбытын, эдьийбитин АННА РОМАНОВНА АМОНОВАНЫ күн сиригэр олоҕубутун 55 сылыннан итиитик-истинник эрдэлиибит.

Ытык-мааны киһибитигэр ыстаал курдук кытаанах доруобуйаны, үлэҕэр-хамнаскар өссө үрдүк ситиһилэр, үөрүүнү-көтүүнү, дьолу-соргуну баарабыт.

Таптааллаах ийөн, сиэннэригэр, оролорун итин тапталларыгар бизиргэн уһундук, дьоллоохтук олоҕу, үлэлээ.

Эрдэни кытта эдьийдэрин Балаарыс, Маайа, Балтыларын Надежда, Екатерина дьыа кэргэттэри

Күндүтүк саньыр кыысынан, көргөммин күн күбэй ийэбин, айэрэ эбэбитин, АМОНОВА АННА РОМАНОВНАНЫ 55 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүгүнэн итиитик-истинник эрдэлиибит. Сааһырыккын аахсыбакка чэгийн-көбүгү сүүрө-көтө, үлэлиир-хамсыы кырат. Биниги туспутугар итин тапталын, ахсаабат киһимэһын, сылаас сыйыанын, көмөһүн, сүбөнүн иһин диригиник махтанабыт.

Күндү киһибитигэр Саха алмааһыны кытаанах доруобуйаны, уһун үйэни, дьолу-соргуну, Бинигини кытта куруук үөрэ-көтө олоҕу, үлэлээ. Эйиэхэ махтабыт мунура суох.

Эрдэни кытта эи таптаалаах сиэннэригэр, оролорун, кэргэнигэр, ийэгэр, бырааттарыгэр, балыстарины, кийииттэригэр, кутчоттэригэр

Нам улуспугун сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома уонна кырдыаҕастарын сэбиэтэ улуспуга үлэлиир бари дьахталларын үлэ, тыыл ветеран дьахталларын аан дойдутаагы дьахталлар күннэригэр итиитик-истинник эрдэлииллэр. Баарабаллар кинилэргэ чэгийн доруобуйанын, таһаарылаах үлэни уонна кинилэргэ барыларыгар уһун дьоллоох-соргулаах ологу.

Улуспо сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома уонна кырдыаҕастарын сэбиэтэ Дьоккуускай куоракка олоҕор АМОНОВА АННА РОМАНОВНАНЫ 55 сааһын туолбутунан итиитик-истинник эрдэлииллэр. Баарабаллар киниэхэ чэгийн доруобуйанын, уһун дьоллоох ологу!

Улуспо сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома улуспо систиэмэтигэр секретарь-машинистканын энцилэ суох өр сыллар усталарыгар таһаарылаахтык үлэли сылдьар ПОВОПА ТАТЬЯНА ЕГОРОВНАНЫ 50 сааһын томточчу туолбутунан итиитик-истинник эрдэлииллэр. Баарабаллар киниэхэ ыстаал доруобуйанын, таһаарылаах үлэни уонна уһун дьоллоох ологу!

Улуспо сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома уонна кырдыаҕастарын сэбиэтэ, эргин үлэтин ветеранын ЯДРИХИНСКАЯ МАРИЯ ДМИТРИЕВНАНЫ 60 сааһын бэлэтиир үөрүүлээх күнүнэн итиитик-истинник эрдэлииллэр. Баарабаллар киниэхэ уһун дьоллоох ологу, чэгийн доруобуйаны!

Күндү ийэбитин, эбэбитин, хос эбэбитин, Герой-ийэни, үлэ, тыыл ветеранын СЛЕПЦОВА АЛЕКСАНДРА СЕМЕНОВНАНЫ, Аан дойду дьахталларын күнүнэн уонна 75 сааскын туолбуккунан итиитик-истинник эрдэлиибит!

Баарабыт кытаанах доруобуйаны, өссө да үгүс сылларга оролоргор, сиэннэригэр күүс-көмө, ыйбул буоларгар!

Эрдэни кытта Тубеттэн, Граф Бизиргиттэн оролорун, сиэннэригэр, Намтан сиэнник, хос сиэнник

Нам нөһилиэтин олохтоодун үлэ, тыыл ветеранын эдьийбитин МАКАРОВА Евдокия Афанасьевнаны юбилейинан уонна Дьахтар күнүнэн итиитик - истинник эрдэлиибит! Ис-сүрөхпиттэн баарабыт Эйиэхэ кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох ологу!

Удараабат кылаанньыгын иһин, үтүө сүбөнүн иһин барҕа махтанабыт.

Эрдэни кытта Коряжиннар, Данчиловтар, Ощепковтар

Улуус үөрэҥи тарилгэлэригэр үлэлиир сылдьар кэрэ агардарбытын, күндү эбэларбитин, ийэлэрбитин, эдьийдэрбитин, балтыларбытын сандал саас чарылхай бырааһынньыгынан, Аан дойду дьахталларын күнүнэн улус үөрэҥи үлэһиттэрин профсоюзун, управлениегэр аатыттан ис сүрөхтөн итиитик-истинник эрдэлиирбин күүһүллээн! Сааскы чарылхай бырааһынньыкыт эйиэхэ элбэх үөрүүнү-көтүүнү, инникитэ эрэли, дьолу бөлөхтөэтин!

БИЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

ААН ДОЙДУ ДЬАХТАЛЛАРЫН КҮНҮН КӨРСӨ «ЭБЭЛЭРБИТ СААҤЫ КӨРСӨЛӨР»
Кулун тутар 8 күнүгэр күнүсө 11 чаастан Саха Балаһанын таһыгар сааскы атын-эргин ыытабыт. Кыттын баралаах бирдирдөөн дьон, төрилтэлэр, нөһилиэк салалтата көхтөөхтүн кыттыт. Усудуобуйанын 21-1-56; 22-8-09 көпсөтигэр.

Норуот айымньытын уонна сынһалаһын киннэ эһигини кэрэ агардарын сааскы сандал бырааһынньыгынан эрдэлиир!
Кулун тутар 7 күнүгэр 15 ч.
«Сүгүрүэбит эйиэхэ» - Кылайыны уһансыбыт сэмэй Саха дьахтарыгар» - аан дойду дьахталларын күнүгэр аналалаах тыыл ветераннарыгар ахтыы киһэтэ.

Программа:
— Бырааһынньыгы үөрүүлээхтик аһыы
— Эрдэ концерт
— Ахтыылар
— Баяннан үгтүү, маассабай ооньбуулар 21 ч.
— Дискотека
Кулун тутар 8 күнүгэр 20 ч.
30-тан үһөс саастаахтарга аналалаах сынһалан киһэтигэр ыгырабыт. Эһигини күүттэлэр көрдөөх-нардаах ооньбуулар, урукку сыллардаагы үгтүүлэр «Ийэ уонна кыыс» - конкурс. Кафе-бар үлэлиэр.
Кириги билээт сыаната 15 солк.
Тэриэй комиссия

НАМ СЕЛОТУН ОЛОХТООХТОРУН ИСТИЛЭРИГЭР!

Бдь. кулун тутар 6 күнүттөн бэйдээ сылдьар ыттары маассабай өлөрүү сардаанар. МУ НУ ЖКХ базатыгар Нам селотун олохтоохторуттан өлөрүллүбүт ыт, куюска-тутууну тууна тэриллэр. Ыт сыаната - 25 солк, куюска - 15 солк. Ыгыт, куюсканы улахан эрэ дьонтон тутуулар, оскуола өлөрөрү ыт, куюсканы өлөрүүлэр көңүллэмэт.

Ыттыаах хаһаайыттар ыттарытын анал волъердарга байаргыт ирдэниллэр. Үһөс ыйлыбыт кэмтэн ыла чааһынай ыттыаах хаһаайыттаран үгсүүнү Нам селотун дьаһалтата ылыммат.
Нам селотун дьаһалтата

Считать действительным утерянный аттестат о среднем образовании А-172141, выданный 20 июня 1994 г. Г.Хомуस्ताхской средней школой на имя Дьячковского Нюргуна Петровича.

Срочно продается дачный дом (материал кругляк из сосны) размером 5 х 6 под ключ за 50000 тыс.

Обращаться по телефону 2-15-09 в вечернее время.

Нам селотуттан чугас арыага от атыыланар.
Тел. 21-1-29.

Талтыр тэрийбит, быраатым, сэри, үлэ ветерана ПРОТОПОВ Лука Павлович ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн дириг культурдэмьтин тиздэбит. Тупурдаах дьолу, бөйө-байээтигэр өөнүгү. Александр, Горюковтар, Егоровтар, эдьийи Акулина Павловна	Таптааллаах арабыт, эбэбит, сэри, үлэ ветерана Никольский олохтооҕо ПРОТОПОВ Лука Павлович ырахан мэрһыттан б. дь. кулун тутар 4 күнүгэр өлбүтүнэн чугас дьоллохтуулар, аймахтарбытыгар, таваарыстарбытыгар диригник курутуйан туран иһинэнэрэбит. Оролоро, кийииттэри, кутчоттэри, сиэннэри
Күндү дьулабыттар, биргэ үөрэммит таваарыстарыгар Протопова Мариана Лукениевна, кини дьыа кэргэнигэр эдэллэр, эһэлэрэ ПРОТОПОВ Лука Павлович ырахан өлбүтүгэр дириг культурдэмьтин тиздэбит. Хамадта орто оскуолатын 1995 с. агулусканын	Биргэ үөрэммит дьулабытыгар Кузьмина Маргарита Лукениевна, кини дьыа кэргэнигэр, биргэ төрөөбүттэригэр таптааллаах эбэлэрэ ПРОТОПОВ Лука Павлович ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн дириг культурдэмьтин тиздэбит. 1978 с. 10 «а» кылаас
Никольский нөһилиэгин баһынын хаһаайыскалары тыыл, үлэ ветераны, оройон урукку чемпион отчуга ПРОТОПОВ Лука Павлович уһун, ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн бокунуу оролоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар уонна бары үлэ-эһаахтарга дириг культурдэмьтин тиздэлилэр.	Нам улуунун үөрэҥи управлениета, профсоюз, 4 №-дээк дьаһаллаах коллектива «Эһиги» дьаһаллаах профессионал комитетин председателигэр, ааһахтар Протопова Мариана Лукениевна, сиэннэригэр Катюшага, биргэ төрөөбүттэригэр таптааллаах күндү оролоро, эһэлэрэ, тыыл, үлэ ветерана ПРОТОПОВ Лука Павлович ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн дириг культурдэмьтин билээрлэр.

Күндү кэргэнигэр, таптааллаах арабыт, эбэбит үлэ, тыыл ветерана, биллэрлээх механизатор СИДОРОВ Егор Иванович будьдун кулун тутар 4 күнүгэр уһун ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн бари дойдотторугар, чугас дьонноругар диригник курутуйан туран билэрэбит. Кэргэнэ, оролоро, кийииттэри, кутчоттэри, сиэннэри	Күндү убайыт, быраатым СИДОРОВ Егор Иванович I уһун ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оролоругар, бари аймахтарыгар дириг культурдэмьтин тиздэбит. Бирата, балта, эдьийи, Сидоровтар, Нахидиннар, Неустроевтар

Күндү быраатым, убайыт СИДОРОВ Егор Иванович будьдун олууну 4 күнүгэр уһун ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн кини дьыа кэргэнигэр дириг культурдэмьтин тиздэбит. Эдьийи Дьяконова М.Е., Слепцовтар, Иннокентьевтар, Бугаевтар	Биргэ үлэлиир колледжытыгар ветстанция лабораториятын арыагыгар Явонина Галина Васильевна таптааллаах ийэтэ, дьыа кэргэнигэр, оролоругар, сиэннэригэр РУФОВА Мария Евсеевна ырахан мэрһыттан өлбүтүнэн дириг культурдэмьтин тиздэбит. Ветстанция коллектива

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ ОТДЕЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционная издательская система — 21141	Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Союзунан тулуһуну хонтурууллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээкэ Госкомитеттан СР региональной управлениетыгар регистрациаламьт нүөмэре — И0085 Сурукка аахкытын-сулуугун, үлэригэр, дьуриг аадырыһын чоҕу ыһыт. Аетер этэрэ хаһыат санаатынньык мэдьи биэр буолбат.	Талыыһына уонна талыһына «Энсигэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар. Хаһыат Дьоккуускайга «Сахаполиграфиздат» НИП бэчээттэнэ, Орджиопдээсэ уул. 38 Формата А3, Кэһмөйэ 1,0 бөчөөт дьин. Индекс — 54889, Тиража — 2538 Бэчээтэ иһин быһаарына — 12:00 ч. 6.03.2000 Сахааһы №-ра — 26